

1989. aasta oli
tähtis oma tüügi eest peetarvas
rõitluses nii laulu kui sõnaga.
Rügi kodanikkonna kujun-
damisel oli ülioluline
kodakondsuse seaduseelnõu
koostamine ja arutelu selle
võimalike sätete üle.

Üks episood sellest on
käsitatud ka Tallinna
Teadlaste Maja tegevuses
järgmiste dokumentidena:

1. Kodakondsuse seaduse
põhimõtete arutamisest 2. märtsil
1989 osa võtnud institutide,
asutuste loetelu; kokku 28;
2. Diskussioone kodakondsuse
seaduseelnõust 2.03.1989 osalejad;
70 inimest; nimekiri;
3. Tõnu Laagile - kodakondsuse
seaduseelnõu koostamise juhtile
saadetud kiri, põhimõteteiga,
kellele anda kodakondsus,
vastus kirjmusle - mida
kodakondsuse kuulumine
annab, kodakondsuse saamise
kriteeriumid, kodakondsuskomisjoni
võimalik koosseis - kokku 3 lk.

Elsa Pajumaa
(27.) 30.08.2013

(1)

Kodakondsuse seaduse
põhimõtete arutamisesest 2.03.89.
võttis osa 70 Teadlaste Maja
liiget järgmistest instituutidest:

- Plaaninstituut
- TA Keele ja Kirjanduse Instituut
- TPI
- Eksperimentaalse ja Kliinilise
Meditsiini Instituut
- Eesti Infoinstituut
- TPed I
- Maaviljeluse ja Maaparanduse
Instituut
- Küberneetika Instituut
- Ehituse Instituut
- Termofüüsika ja Elektrofüüsika
Instituut
- Riiklik Ehitismälestiste Projekteerimise
Instituut
- ETKVL Arvutuskeskus
- Teenindusinstituut
- Eksperimentaalbioloogia Instituut (TA)
- Keemia Instituut (TA)
- TA SKB
- TA Keemilise ja Bioloogilise Füüsika
Instituut

- Kardioloogia Instituut
- Tallinna Botaanikaaed
- Silikaatbetooni Instituut
- TA Majanduse Instituut
- "Algoritm"
- "Desintegraator"
- "ATK Arrutuskeskus
- Rahvaraamatukogu
- "Eesti Põllumajandusprojekt"
- "Eesti Meditsiinitehnika" (koondis)
- Tehnika Õppekeskus

Kokku 28-st asutusest.

Erakonnaline!

DISKUSSION

Kodakondsuse seadus-
 eelnõust 2.03.89.

Osaletjad:

1.	J. Pärtelpey.	Plaaninstituit
2.	E. Pajumaa	TA KKKJ
3.	A. Eruer	TP1
4.	I. Eiskup	TP1
5.	J. Pihu	EKM1
6.	M. Teder	E11
7.	J. Piirits	TPedJ
8.	A. Teldz	EMM1
9.	T. Reemel	EMM1
10.	M. Lawson	EPP
11.	K. Marge	Küb. Inst.
12.	A. Uremer	EM
13.	E. Pajusalu	ORK
14.	J. Adamson	Küb. Inst.
15.	M. Põjo	— " —
16.	Jh. Meske	— " —
17.	J. Tarvis	TEFI
18.	R. Kuge	TTOK
19.	A. Kuge	TTOK
20.	Õllime	TPJ
21.	R. Kasper	STUPPEJ
22.	M. Laaman	— " —

23. M. Kofei	EIKVL AK	59. M. Villeni	TA MJ
24. A. Pihlak	-u-	60. Ekraar	-o-
25. A. Koha	TU PTO	61. P. Pärt	KKI
26. J. Metsa	Plaanistikum	62. M. Rannut	KKI
27. R. Kuuha	<hr/>	63. E. Iluupa	KKI
28. J. Teder	TP1	64. Ü. V. P.	KKI
29. A. Vainu	'Espan'	65. R. Neithal	KKJ
30. L. Raado	TM PTJ	66. P. Käärmees	Agroinform
31. L. Saunna	-u-	67. J. Käärmees	TP1
32. J. P.	EPI	68. T. Sepp	EPI
33. P. P.	KI	69. M. Saunna	mits
34. H. Kuldane	Eluteer TUI	70. S. Kalan	
35. A. Kask	<hr/>		
36. N. Tumber	SKB		
37. M. Kull	TR, Eesti Meditsiinitehnika"		
38. E. Normak	Ehitud TUI		
39. M. Toomet	TP1		
40. R. Kull	KRJI		
41. K. Lausenby	KKI		
42. A. Aiman	KBFJ		
43. O. Sepp	EPP		
44. L. Kahu	EPP		
45. E. Toffer	EPP		
46. M. Saare	KTUJ		
47. K. P. Saare	<hr/>		
48. E. Lees	TPB		
49. A. Vainel	TDI		
50. P. Promet	ETUI		
51. H. Siirel	ETUJ		
52. M. Kobolt	STUPRJ		
53. A. Sepp	KKI		
54. E. Juhkam	KKJ		
55. J. Ison M.	ATA JAH		
56. J. Ison M.	TPJ TR		
57. H. Tamvelius	KI		
58. T. Reisma	ERR		

Original saaditud
Tõnu Laagre. See
on koopia.

Laagre
EW 1

V.a.
Tõnu Laak

Teadaolevalt juhitakse kodakondsuse
seaduseelnõu koostamist. Tallinnas
Teadlaste Majas on selle seadus-
elnõu võimalike põhimõtete üle
vaideldud viimase poole aasta jooksul
korduvalt. Ühest vaidlusest võttis
osa ka Tiit Käbin. Viimane selle-
alane diskussioon toimus k.a.
2. märtsil. Teid ei õnnestunud kutsuda
-olite Raplas.

Tallinnas on teada, et teie olete selle
seaduseelnõu koostamisega kõige
kangemate jõudnud. Julgen siiski
teile läkitada mõned seisukohad, mis
on elavalt vaideldud ja mis valdavalt
pole kõikide heakskiitu leidnud, kuid
võivad ehk kasuks tulla. Lisaks ka
vaidluses osalenud inimeste töökohtade
asutuste loetelu - neid polegi väga
vähe.

Valdav enamus on seisukohal,

2

et alustada tuleks ikka 16.06.1940
seisust - kõiges muus on mitu
varianti. Veel ollakse valdaralt
ühel meelel, et nii nagu ühes
interviuis kõneles Nastne KK sek-
retär M. Titma - kodakondsus anda
kõrgile, kes seaduse vastuvõtmise
momendil elavad Eestimaal - ei tule
kõne allagi. 18-aastane nn. tsükkel
on valdavale diskussionist osa-
võtjatele tundunud vastuvõetavana.

Teadlaste Maja nõukogu on
rõõmuga huvitatud seaduseelnõu
valmimisest võimalikult kiiresti,
võiksime korraldada oma Majas
seaduseelnõu sätete arutamist,
kui ainult Teilt midagi saame, mida
arutada võib ja on vaja. Olen nõus
Teadlaste Maja nõukogu teadus-
sekretärina (see on mu ühiskondlik
ülesanne juba üle 20 aasta) ka
vajaduse korral Tartusse sõitma.

Ametikabinetti mul Keele ja Kirjan-
duse Instituudis (põhikohal) pole, seetõttu
leiab mind koduselt telefonilt 522-379
hommikuti taraliselt 9.30-ni ja õhtuti
hilja (mitte enne 20.30 t).

Lisan veel kahe inimese
isiklikud kirjad, võibolla saab
ka nendest midagi.

Ühtlasi vabandan, et kiri
on käsitsi kirjutatud - kirjutus-
masinal lendas "t" täht ära ja
teist mul käepärast pole.

fondi soovides

Elsa Pajumaa

Tallinna Teadlaste Maja
nõukogu teadussekretär

Kellele anda meie kodakondsus seaduse vastuvõtmise/jõustumise momendist?

1. variant: siin sündinud ja elanud kodanikele (rahvusest sõltumata), kes 1. jaanuariks 1989 on saanud 18-aastaseks;

- kõikidele eesti rahvusest kodanikele sõltumata sünni- ja elukohast (need, kes seda ei soovi loobuvad isikliku avaldusega);

- Eestis vähemalt 18 aastat järjest elanud ja Eestimaa hüvanguks töötanud kodanikud (rahvusest sõltumata) isikliku avalduse alusel; muude lisatingimusteta; v.a. töötamine Eestis heaks;

Peetäiase silmas ainult neid, kes praegugi Eestis alaliselt elavad, mitte neid, kes ehk kunagi elasid ja töötasid, aga nüüd enam Eestis ei ela.

5

3. variant: kodakondsuse seaduse vastuvõtmise / jõustumise hetkest saavad Eesti kodakondsuse automaatselt:

- Eesti Vabariigi kodanikud ja nende lapsed, lapselapsed s.o. otsesed järeltulijad (rahvusest sõltumata) isikliku avalduse alusel, kusjuures avalduses peavad olemagi ammendavad andmed, millest võib selguda Eesti Vabariigi kodanikust põlvnemine.

Vahet tuleks teha niipalju, et kodakondsust taotlevad põlvred peaksid praegu tingimata elama, töötama (õppima) Eestis - seda kõike muulaste puhul - eesti soost kodanikud, sõltumata nende vanemate ja vanavanemate sünni-, elu- ja töökohast ja ka nende endi sünni-, elu- ja töökohast saaksid kodakondsuse automaatselt (siiski isikliku soovi = avalduse alusel);

- kõik ülejäänud Eesti NSV elanikud võivad kodakondsusi taotleda isikliku avalduse alusel ainult juhul
 - kui on Eestis pidevalt (alaliselt) elanud ja töötanud (mitte õppinud) viimased 8 aastat ainult

Sellekohane avaldus vaadatakse läbi ja otsustatakse jaatavalt või eitavalt kahe aasta jooksul Kodakondsuse komisjonis, mis töötab Eesti Ülemnõukogu Presiidiumi juures

Mida kodakondsusse kuulu-
mine annab?

1. Dokumendina võiks anda
"Eesti kodaniku isikutunnistuse"

(Mitte kasutada sõna "pass",
mis on naqunii meil olemas
ja mille tähendus Eestimaal on
koormatud: tehniline pass seadmete
ratsutamistermin (Eesti Vabariigis
olidki hobustel passid ja inimestel
isikutunnistused), kaardimängu-
termin, pallimängude termin).

2. Eesti kodaniku isikutunnistusega
saab osa võtta:

- Eesti riigirõimuorganite valimistes,
- Eestis korraldatavatest referen-
dumitest

(Ka kirja (posti) teel teistest
riikidest).

3. Võimaluse kandideerida
Eesti riigirõimuorganisse
(valimisseadus peaks võimaldama
muud tingimused veel seadmas)

- Kodakondsuse saamise
kriteeriumid peaksid olema
 üheselt tõlgendatavad, näiteks:
- pidev sissekirjutus (seda ei saa demagoogiaga ümber lükata, peaks olema dokumentaalselt tõestatud (tõestatud));
 - Eesti konstitutsiooni ja seaduste tundmine ja järgimine (eesti keele oskus C kategooria tasemel vähemalt);
 - töötamine Eestis hüranguks - see formuleering peaks tingimata sisse võetama, võibolla lahti mõtestada esialgu rohkem polegi vaja
 - Eesti ajaloo ja kultuuri tundmine teatud tasemel

9

Kodakondsuskomisjoni võiks koostada:

- Ülemnõukogu saadikuid - 5
- Ülemkohtu liikmeid - 2
- rahvusküsimuse minister - 1
(ametikoht tuleks luua)
- kodakondsusbüroo ametnikke - 3

finult eesti kodakondsusest
isikutest tuleks see komisjoni
koostada /kinnitada (Ülemnõukogus)

Kodakondsuskomisjoni peaks
kujunema ja kujundama
migratsiooni tõkked, mis ei
peaks olema dogmad sajaks
aastaks, vaid muudetavad
rastavalt sellele, milliseid
protsesse soovitakse reguleerida.